

STEGE. FORSVUNDNE KIRKER

Foruden S. Hans Kirke havde Stege i Middelalderen endnu en Sognekirke, *S. Gertrud*, der nævnes gentagne Gange i den 1418 paabegyndte Bysbog, idet den solgte Grunde og Ejendomme¹. Det sidste synlige Minde om Kirken var den nu omstøbte Klokke i S. Hans fra 1443 med Sognepræstens Navn. Endnu 1510 forekom en S. Gertrudspræst², men paa Reformationstiden forsvandt Kirken. Kaalund-Christiansøn³ skriver, at Kirken laa i Syd op ved Voldene og

»blev i Grunde ødelagt, ej Stedet Vidne bær!
Da Gertruds Kirke sig med Fald til Jorden bugte,
blev hendes Tømmer, Sten anvendte og forbrugte
til Hanses Kirke, som da voxte meget stor.«

Kirkens Fundamenter og Rester kunde, efter H. Viborgs Udsagn, næppe spores i Slutn. af 1600'erne, og samme Kilde fremhæver, at S. Hans' Kor var bygget af disse Materialer, da det let kunde ses at være yngre⁴. Det er urigtigt, at Kirken først skulde være ødelagt i Svenskekrigen 1658—59. Ifølge Traditionen laa S. Gertrud nordligst i Byen, lige indenfor Volden vest for Mølleporten, hvor det lille Gærde- eller Gitterstræde nu atter har faaet Navnet S. Gertrudsstræde. Fundamenter er ikke iagttagne, kun Munkesten.

Paa Byjorden udenfor Volden, ved *Rødstensnakke* ud mod Stege Bugt, har ligget et *Kapel*. 1510 bevidnede syv Præster og Kapellaner i Stege Kirker, at de havde siddet til Doms over en Borger, som havde paastaet, »at Stege Kirke skulde ikke mere være viet end den Kapel, som staar paa Rødsten, og Kirkegaarden ej mere viet end Rødsten, som Svin, Fæ og uskellige Kreaturer have deres Føde paa«⁵. I 1600'erne fandtes endnu Fundamenterne af Kapellet, og ved S. Hansdagstid drog mange syge dertil og ofrede; endnu i 1700'erne var der Valfart til Stedet⁶. Om de af Frede Bojsen 1900 iagttagne Ruiner i Rødstensmarkens Strandbrink⁷ er identiske med Kapellet, vides ikke sikkert.

Paa Bjørnehøjsmarken skal der ogsaa have været et *Kapel*⁸.

Fra en af Steges Kirker stammer vistnok et * *Vievandskar* af Granit, meget raat tilhugget af een Sten, med noget oval Kumme, 61 × 51 cm i Tvm. Karret, der stod i en Have i Stege, er nu i Nationalmuseet.

Om »*Ødekirke*« i Stege Landsogn, se Mønbo Herred.

HENVISNINGER

¹ Stege Bys Bog. S. 11, 13, 16, 24, 26, 134 f. ² Smst. S. 52. ³ Beskrivelse over den Insul Møen paa alexandrinske Vers. Kbh. 1722. ⁴ Descriptio Monæ. ⁵ Stege Bys Bog. S. 52 f. ⁶ Descriptio Monæ. S. 9 f.; Kaalund Christiansøn. Kap. 3. M. Hillerøe: Descriptio Insulæ Monæ. 1740. S. 17 (Haandskrift i NM II). ⁷ Stege Bys Bog. S. 136.

⁸ Som Note 6. M. Hillerøe. S. 18 f.